

Ministerul Sănătății Muncii
și Protecției Sociale al
Republicii Moldova

Institutul de ftiziopneumologie
"Chiril Draganiuc"

IMSP Spitalul
Clinic Republican
„Timofei Moșneaga”

”Managementul pacienților cu tuberculoză și diabet zaharat”

Diabetul zaharat de la A la Z

Zinaida Alexa
dr.șt.med., IMSP SCR ”Timofei Moșneaga”

26 mai 2021; 27 mai 2021; 2 iunie 2021

Agenda

- **Definiție**
- **Clasificare**
- **Semne clinice**
- **Criterii de diagnostic**
- **Instrumente pentru diagnostic**
- **Diagnostic diferențial**
- **Screening-ul diabetului zaharat tip 2**
- **Complicații cronice și acute**

Definiție - diabet zaharat

Diabetul zaharat este un sindrom heterogen, din punct de vedere etiologic, patogenetic, clinic și terapeutic, caracterizat prin **hiperglicemie cronică**, determinată de **scăderea secreției de insulină** și/sau de **reducerea sensibilității la insulină a diverselor țesuturi**.

<https://www.who.int/health-topics>, <https://www.idf.org/aboutdiabetes>

Clasificarea diabetului zaharat (OMS, ADA)

Diabet zaharat tip 1 (E10....)	<i>distrucția autoimună a celulelor β</i> – insuficiență absolută de insulină. Include și diabetul autoimun latent al adultului LADA
Diabet zaharat tip 2 (E11....)	<i>pierderea progresivă a funcției de secreție de insulină a celulelor β</i> frecvent consecință a insulinorezistenței.
Forme hibride de diabet *	
Diabet imuno-mediat cu evoluție lentă	Similar cu LADA, dar frecvent asociat cu SM, doar GAD pozitiv, menține funcția celulei β
Diabet tip 2 cu predispunere la cetoză	Prezența cetozei și deficienței de insulină la debut, care ulterior nu necesită insulină
Alte tipuri de diabet	
• Diabet monogenic	Defecte monogenice a funcției celulei β , Defecte monogenice a acțiunii insulinei
• Bolile pancreasului exocrin	Fibroza chistică, pancreatitele, tumorile
• Boli endocrine	Acromegalia, tireotxicoza, hipercorticismu, feocromocitomul
• Indus medicamentos	GCS, tratamentul HIV/SIDA, posttransplant
• Asociat cu infecțiile sau sindroame genetice	Majoritatea bolilor genetice prezintă risc crescut de dezvoltare a diabetului
Hiperglicemia în sarcină	
• Diabet gestațional	diagnosticat pentru prima dată în timpul trimestrului II –III de sarcină
• Diabet zaharat în sarcină	Diabet zaharat diagnosticat pe parcursul sarcinii

Diabetul zaharat

Diabet zaharat tip 1

Diabet zaharat tip 2

Diabet gestațional

COPII, ADUȚI TINERI

ADUȚII, VÂRSTNICII

FEMEI TINERE

5-10%

90-95%

? %

Complicații
microvasculare

Boala Renală Cronică

Complicații
macrovasculare

Patologie Cardiovasculara

Risc de dezvoltare a
diabetului la mamă și la
făt

PERSOANE ÎN VÂRSTA APTĂ DE MUNCĂ

Semne clinice ale diabetului

Paradigma generală

- DZ 2 - **doar** la adulți,
- DZ1 - **doar** la copii

INCORECTĂ

Ambele tipuri de diabet pot apărea la orice vârstă

- **Debutul clasic al DZ1** – **4P** poliurie, polidipsie, pierdere ponderală, polifagie;
  - Simptome generale – slăbiciuni generale și musculare, vertije, cefalee
  - 1/3 – cetocidoză
- **Debutul DZ2** – frecvent asimptomatic, uneori cu simptome caracteristice pentru complicațiile cronice; foarte rar cu semne de cetoacidoza.

Diagnostic diferențial DZ1-DZ2

	DZ1	DZ2
Vârsta	Preponderent vârsta tânără	Preponderent la adulți
Mecanismul patogenic	Insuficiența absolută a insulinei	Hiperinsulinemie sau insuficiență relativă de insulină
Debutul	Acut cu semnele majore – 4P, în decurs de câteva săptămâni, luni	Lent, evoluție îndelungată asimptomatică
Glicemia, Hba1c	Evident majorată	Majorată moderat
Cetoacidoza	1/3 dintre pacienți	Foarte rar
Peptidul -C	reduc	Normal sau majorat
Anticorpii	Prezența GAD, ICA, IA2	negativi
Tratamentul	Terapie de substituție - insulină	Tratament cu diverse clase de antidiabetice

Criteria de diagnostic ale DZ

(recomandările grupului de experți ADA 2021)

HbA1c 4-6%

GB < 6,1 mmol/l

- HbA1c $\geq 6,5\%$

SAU

- Glicemia bazală (à jeun) $> 7,0$ mmol/l

SAU

- Glicemia după 2 ore $\geq 11,1$ mmol/l în TOTG

SAU

- Simptome de hiperglicemie și o glicemie, în orice moment al zilei $> 11,1$ mmol/l

I VIZITĂ –
excluderea diabetului preexistent nediagnosticat

I PAS - Evaluarea factorilor de risc
II PAS – glicemia bazală
III PAS – Testul de toleranță la glucoză

- Lipsa factorilor de risc
- Existența factorilor de risc cu GB și TOTG la I vizită în limitele normei

DIABET ZAHARAT dacă TOTG
GB $\geq 7,0$ mmol/l
G 2 ore $\geq 11,1$ mmol/l

- **24-28 săptămâni**
- TOTG cu 75 g glucoză anhidrat – GB (a jeun), 1 h și 2 h

GB $\geq 5,1$ mmol/l
1 h $\geq 10,0$ mmol/l
2 h $\geq 8,5$ mmol/l

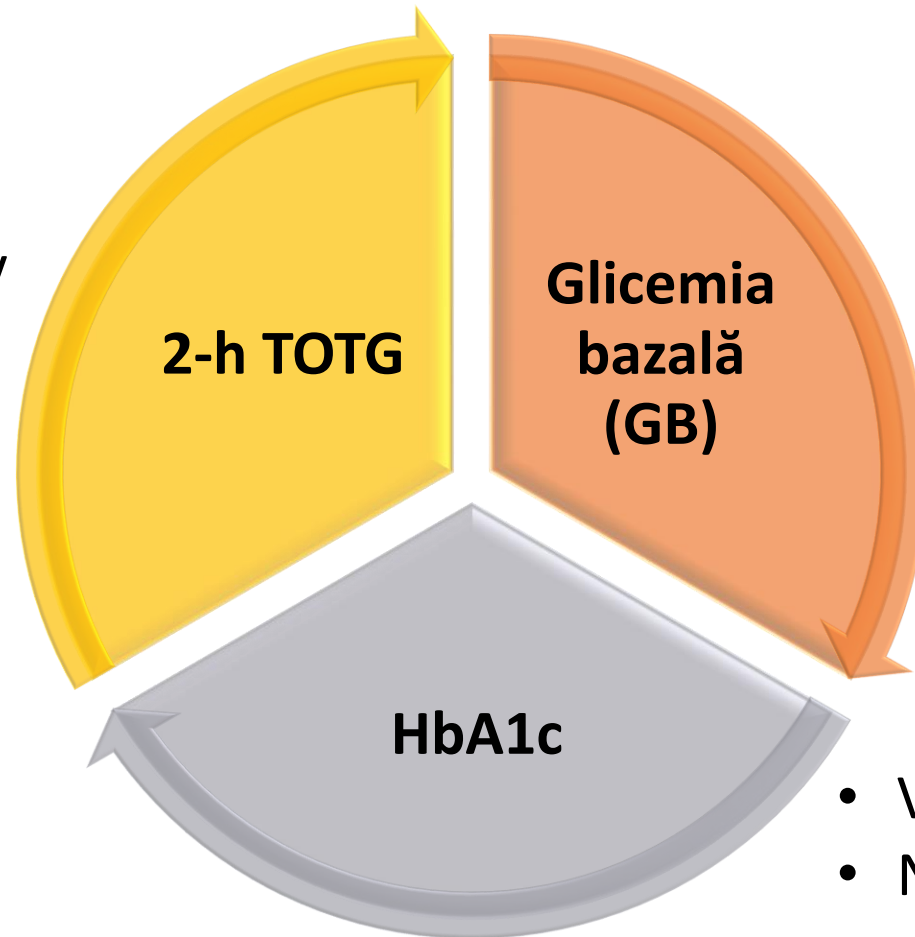
Cel puțin 1 valoare pozitivă

DIABET GESTAȚIONAL

Instrumente pentru screening/diagnostic

- Investigație complexă
- Test de screening
- Timp suplimentar
- Predictor mai puternic pentru PCV

- Metodă simplă, ieftină
- Dificil de asigurat postul alimentar

- Variații intraindividuale minime
- Nu necesită perioada de post alimentar
- Relativ bine standardizată,

Diagnosticul

- **Persoana simptomatică** – dozarea Glicemiei → HbA1c, în caz de glicemii majorate + corpuri cetonici (urină sau sânge)
- **Persoana asimptomatică** – dozarea Glicemiei
  - → valori incerte până la 8mmol/l (repetăm) → TOTG → HbA1c
  - → valori peste 8 mmol/l (repetăm) → HbA1c
- **Persoana cu factori de risc pentru DZ** – evaluarea riscului → la necesitate TOTG

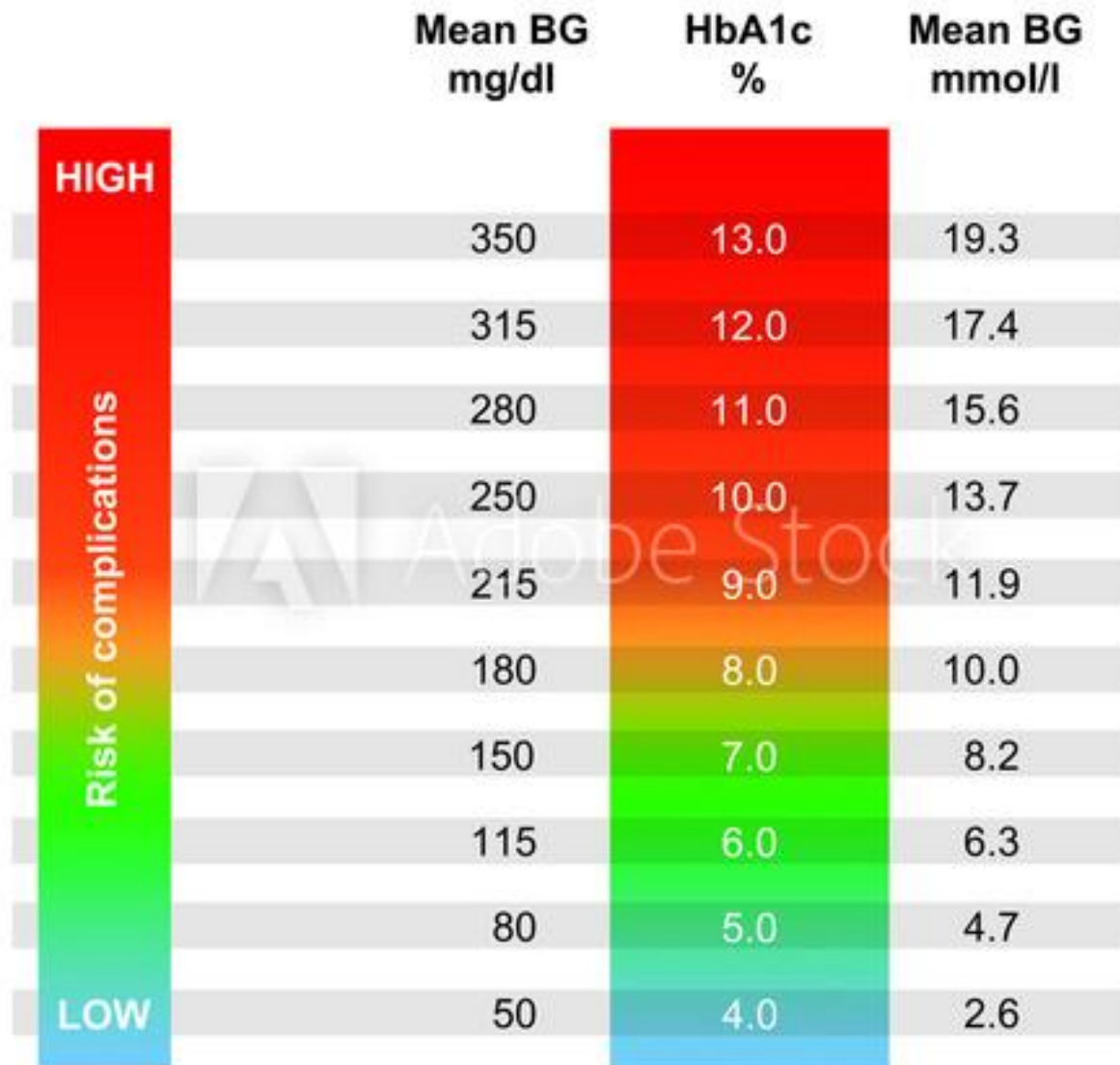
Glicemia bazală

- **Glicemia bazală** trebuie recoltată **după minimum 8 ore de post**, preferabil pînă la 14 ore de post și **imediat prelucrată în laborator**;
- La **persoanele asimptomatice** - necesar **de repetat testarea** – cât mai curînd posibil, chiar a doua zi.
- **Nu se apreciază glicemia** cu scop de diagnostic al diabetului zaharat:
  - pe **fondalul proceselor inflamatorii**, traumelor sau intervențiilor chirurgicale;
  - pe fondal de administrare a remediilor medicamentoase cu efect hiperglicemiant (**glucocorticoizi**, preparate tiroidiene, tiazide, beta-adrenoblocante);
- **Glicemia mai mare de 18 mmol/l** – impune testarea **corpilor cetonici** în urină.

Hemoglobina glicozilată

- Marker al hiperglicemiei cronice, ce reflectă valorile medii ale glicemiei în ultimele 2-3 luni;
- Indicator important în monitorizarea eficacității și corelează direct cu complicațiile micro-și macrovasculare;
- În cazul aprecierii HbA1c este necesar de luat în considerație:
  - Vârsta – discutabilă utilizarea la copii și adolescenți;
  - Rasa – Africanii Americani A1c este mai mare vs nonhispanici
  - Anemia/hemoglobinopatiile

Corelația între glicemie și HbA1c

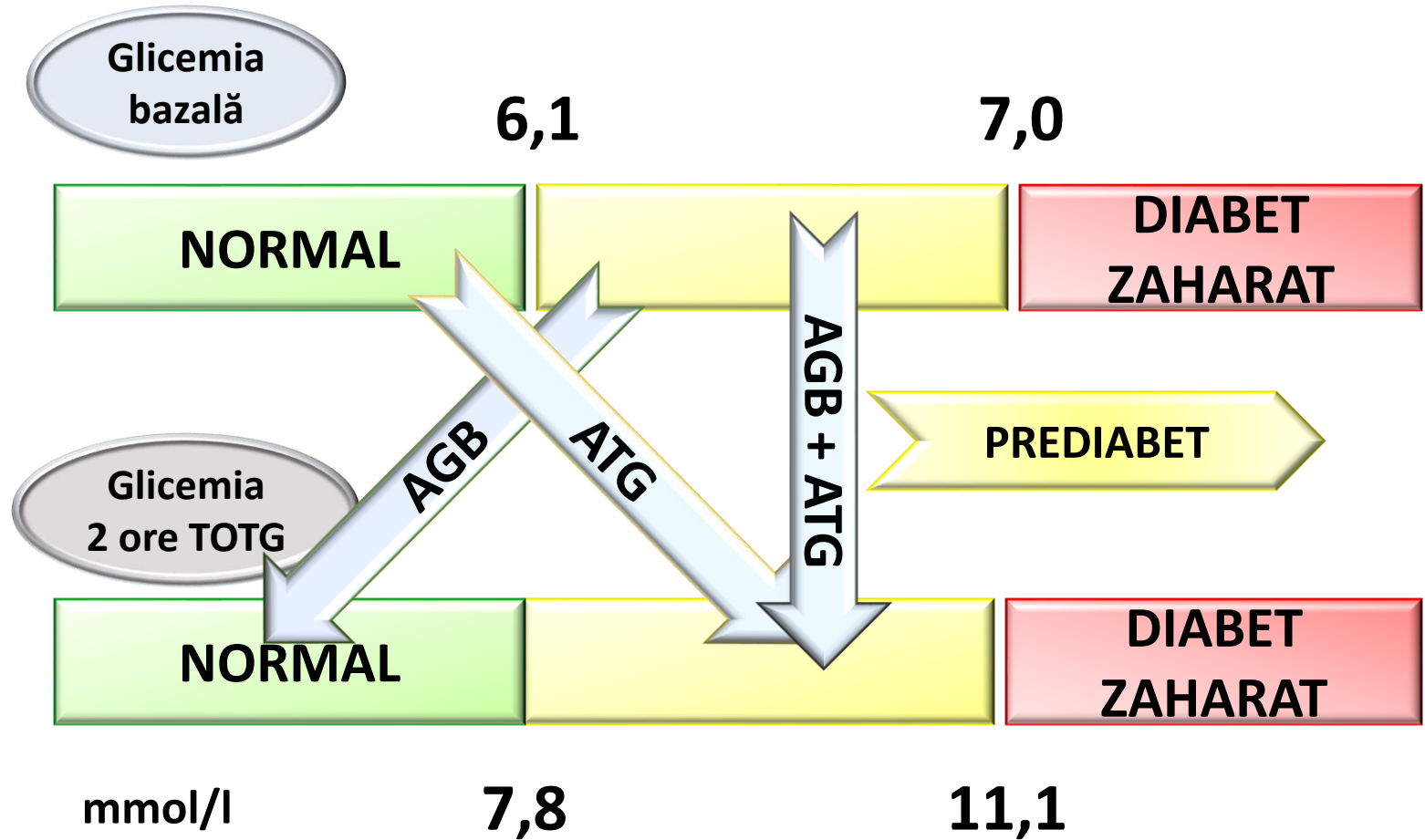

HbA1c - trebuie să fie efectuată folosind o metodă care este certificată de NGSP (www.ngsp.org) și standardizată în studiul (DCCT).

Testul oral de toleranță la glucoză (TOTG)

- Testul se efectuează dimineața între 7.30 și 10.00.
- Repausul nocturn și alimentar - cel puțin 10 ore (se poate consuma apă).
- 3 zile precedente testului - aport de cel puțin 150 gr glucide.
- abținerea de la fumat înainte și în timpul testului.
- Se administrează **75 g glucoză anhidrat** dizolvată în 300 ml apă, care trebuie consumată în cel mult 3 minute.
- Se fac recoltările de sânge înaintea administrării glucozei și la 2 ore după aceea în poziție șezândă.

Interpretarea TOTG

Ce reprezintă prediabetul?

DIABET ZAHARAT

PREDIABET

AGB 5.6 - 6.9 mmol/l,

și/sau SCT 7.8 - 11.0 mmol/l la
2 h în TOTG,

și/sau HbA1c 5,7 -6,4%.

Prediabetul – hiperglicemie intermediară

Prediabet tulburare a metabolismului glucidic - majorarea valorilor glicemice peste limitele valorilor de referință normale însă mai reduse decât pentru diabet¹.

**Diabet
zaharat**

PREDIABET
AGB, ATG, AGB+ATG

Risc majorat

- dezvoltarea diabetului zaharat
- Crește **riscul cardiovascular**³
- Risc majorat de asociere a tuberculozei –

Diabetes mellitus and prediabetes among patients with tuberculosis in a single north Indian tertiary care centre

Abraham Kodiattu¹, Mary John², Jubbin Jagan Jacob³

In this study there were 85 **(27%) patients with TB had a pre-existing diagnosis of DM**. Following the OGTT, 9/228 **(4%) patients were diagnosed to have DM** and 63/228 **(28%) patients were diagnosed to have prediabetes**. The total prevalence of (newly diagnosed) DM and prediabetes was 32% and the overall prevalence of DM was 30%. These figures are much higher than the WHO estimates of 15% worldwide for DM in patients with TB (with India and China accounting for more than 40% of these cases).

Diagnosticul prediabetului și DZ

Valori normale

Prediabet

Diabet zaharat

**Glucosa în
sânge pe
nemâncate**

→ 5,6 (6,1) mmol/l

5,7 - 6,9

7,0 mmol/l →

**Glucosa peste 2
ore TOTG**

→ 7,8 mmol/l

7,9 – 11,0

11,1 mmol/l →

HbA1c

4 - 5,7 (6,0)%

5,7 – 6,4

6,5 % →

Diabetul zaharat tip 2

Genetici

Indicatori ai riscului

- Vârsta
- Istoric familial
- Diabet gestațional
- Apartenența etnică
- Greutatea la naștere
- Sindrom metabolic
- Patologia CV
- SOP
- NAFLD

Obezitate

Insulinorezistența

Disfuncția celulelor β

DIABET ZAHARAT TIP 2

Mediu, comportament

Factori de risc modificabili

- Supraponderea/Obezitatea
- Activitatea fizică redusă
- Fumatul
- Alimentația nesănătoasă

Factori posibil modificabili

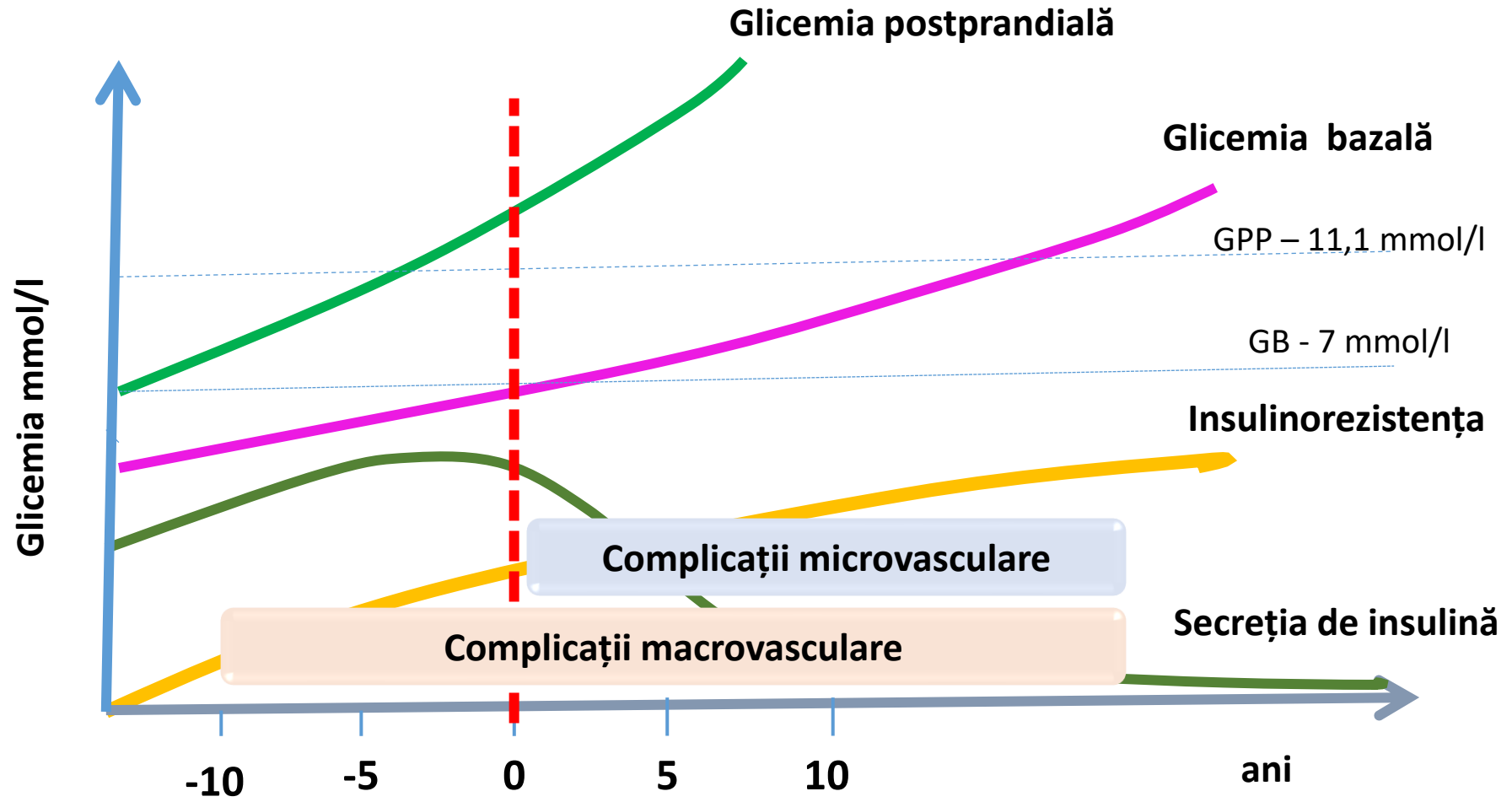
- Somnul
- Depresia
- Poluanții organici
- Microbiota

Factorii de risc pentru diabetul zaharat tip 2

- Vârsta > 45 ani;
- Persoane cu suprapondere sau obezitate - $IMC \geq 25 \text{ kg/m}^2$;
- Rudă de gradul I cu DZ;
- Nașterea unui copil >4 kg sau diabet gestațional în anamnezie;
- Boli cardiovasculare în antecedente: HTA ($\geq 140/90 \text{ mm /Hg}$);
- HDL-colesterol $\leq 0,9 \text{ mmol/l}$ și/sau TG $\geq 2,8 \text{ mmol/l}$;
- Sindromul ovarului polichistic;
- Anterior - ATG , AGB sau HbA1c $\geq 5,7\%$;
- Sedentarism.

Evoluția DZ2

LA CINE ???

IMPORTANT!!! De apreciat glicemia peste 2 ore în TOTG

Adapted from type 2 diabetes BASICS: International Diabetes Center 2000

Chestionarul Findrisc – riscul DZ pentru 10 ani

Chestionar de evaluare al riscului apariției diabetului zaharat tip 2 în următorii 10 ani (FINDRISC)

Încercuiți varianta corectă și calculați scorul

1. Vârsta

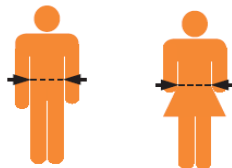
- < 45 ani 0 p
- 45-54 ani 2 p
- 55-64 ani 3 p
- > 64 ani 4 p

2. Indicele masei corporale (IMC)

- < 25 kg/m² 0 p
- 25-30 kg/m² 1 p
- > 30 kg/m² 2 p

3. Circumferința taliei/abdominală (cm)

Bărbați	Femei	
☐ ≤94	☐ ≤80	0 p
☐ >94 – ≤102	☐ >80 – ≤88	3 p
☐ >102	☐ >88	4 p

4. Efectuați cel puțin 30 min activitate fizică zilnic?

- DA 0 p
- NU 2 p

5. Cât de frecvent mâncați fructe, legume sau pomușoare?

- zilnic 0 p
- mai rar 1 p

6. Ați administrat vreodată tratament pentru hipertensiunea arterială regulat?

- NU 0 p
- DA 2 p

7. Ați avut vreodată nivel crescut al glucozei în sânge (la un examen medical, pe durata unei boli, în timpul sarcinii)?

- NU 0 p
- DA 5 p

8. Cineva din membrii familiei a avut/are diabet zaharat (tip 1 sau tip 2)?

- NU 0 p
- DA (bunei, mătuși, unchi, verișori) 3 p
- DA (părinți, frați/surori, copii) 5 p

Scorul total de risc: _____

SCORUL TOTAL

- 0 – 14 p Risc scăzut și moderat**
Estimat că 1-17% din persoane va dezvolta diabet zaharat în următorii 10 ani
- 15 – 20 p Risc înalt**
Estimat că 1 din 3 persoane va dezvolta diabet zaharat în următorii 10 ani
- 21 – 30 p Risc foarte înalt**
Estimat că 1 din 2 persoane va dezvolta diabet zaharat în următorii 10 ani

Tipărit cu suportul financiar al Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare

< 7 risc redus: 1 din 100

7-11 risc ușor crescut: 1 din 25

12-14 risc moderat crescut: 1 din 6

15-20 risc înalt: 1 din 3

> 20 risc foarte înalt: 1 din 2 va face diabet

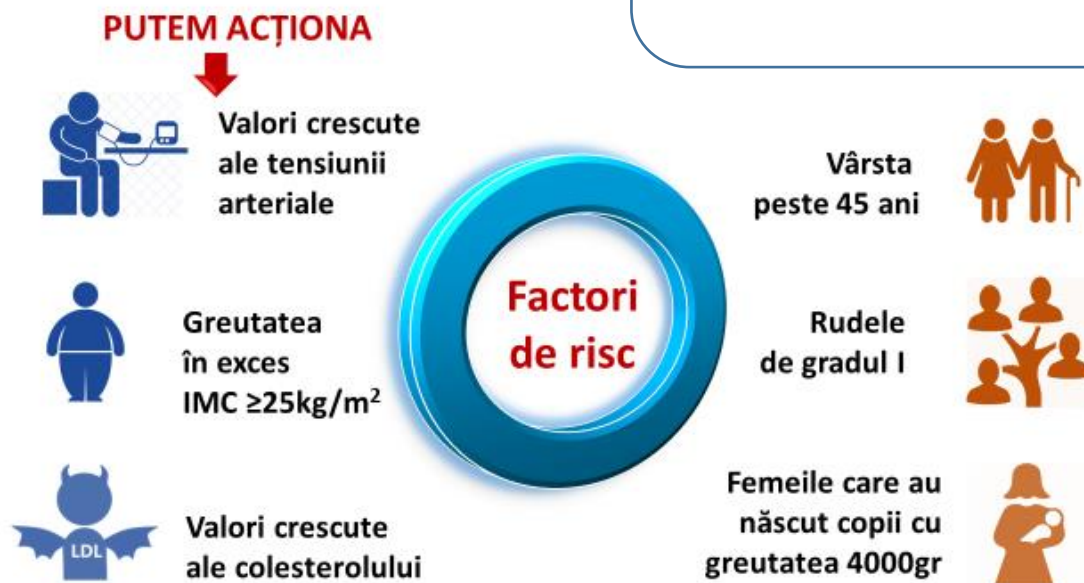

Punctaj acumulat de la întrebările 1, 6, 7, 8

!!! NU PUTEȚI INFLUENȚA

Punctaj acumulat la întrebările 2, 3, 4, 5

SĂNĂTATEA E ÎN MÂINILE DUMNEAVOASTRĂ!

ACȚIUNE !!!!!

Testul de toleranță la glucoză

1

Dimineața după o pauză
alimentară de 8-12 ore

3

Glucoza 75 gr diluata în
200ml apă

2

Colectăm sânge

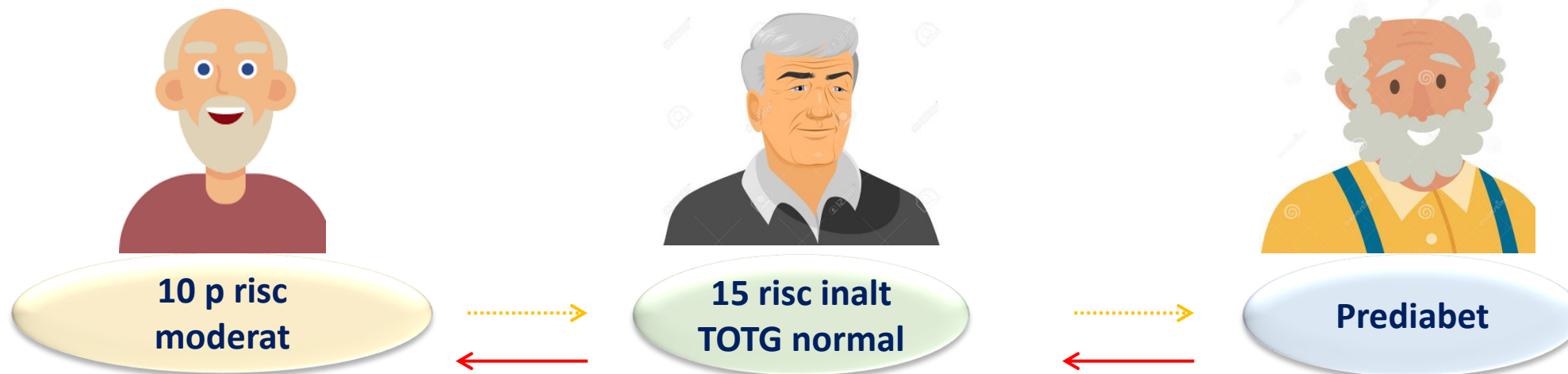
4

Colectăm sânge
peste 2 ore

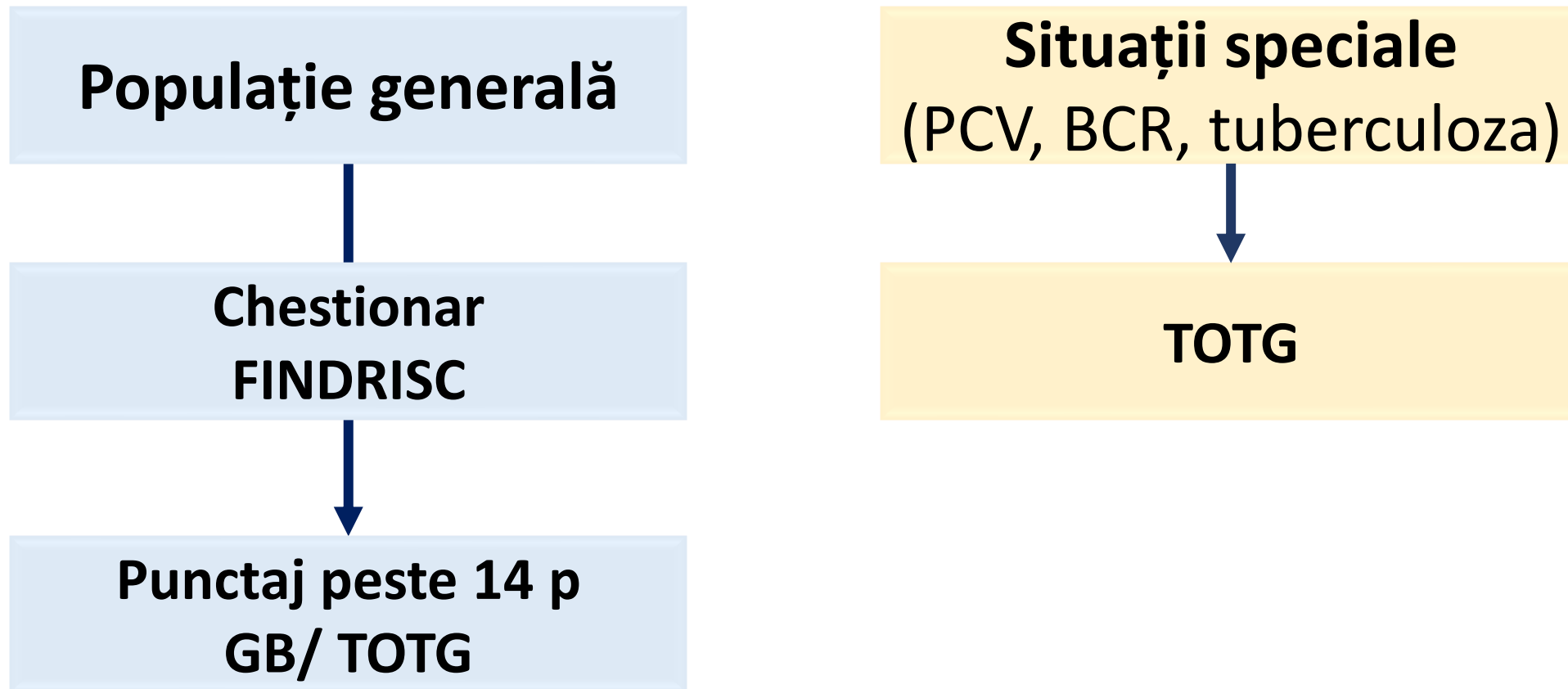
Persoane cu risc 14 puncte

Managementul persoanei cu dereglarea metabolismului glucidic ?

Findrisc < 14p	TOTG normal	Prediabet
<ul style="list-style-type: none"> • Optimizarea stilului de viață	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizarea stilului de viață	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizarea stilului de viață
<ul style="list-style-type: none"> • Revaluarea riscului o dată la 5 ani	<ul style="list-style-type: none"> • Revaluarea TOTG odata la 3 ani	<ul style="list-style-type: none"> • IMC > 36 kg/m² – Metformin
		<ul style="list-style-type: none"> • Revaluarea TOTG anual

Depistarea precoce - screening-ul diabetului zaharat

Mesaj cheie Diabetul zaharat + Tuberculoza

- Pacientul cu DZ **risc mai mare de a dezvolta tuberculoză**
  - Prevalența DZ la persoanele cu RTB 11-13%
- **x 2 ori** risc mai mare de pozitivarea culturii pe termen lung
- **x 3 ori** mai mare de progresie a TBC
- **x 4 ori** mai mare riscul de recidiv
- **x 5 ori** risc majorat de mortalitate

Screening bidirecțional

Diabet zaharat

Tuberculoza

SCREENING

TBC activă

- Radiografie
- Radiografie plus testare microbiologica
- Xpert MTB/RIF

TBC latentă

- tuberculin skin test
- interferon gamma release assay

DZ

- Adulții peste 18 ani cu TBC
- Inițial
- La 2-8 săptăm de la începutul tratamentului
- Persoane cu semne clinice

Glicemia bazală

- Măsurată o singură dată – rezultat fals (IR, mediată de inflamație)
- Măsurări repetate

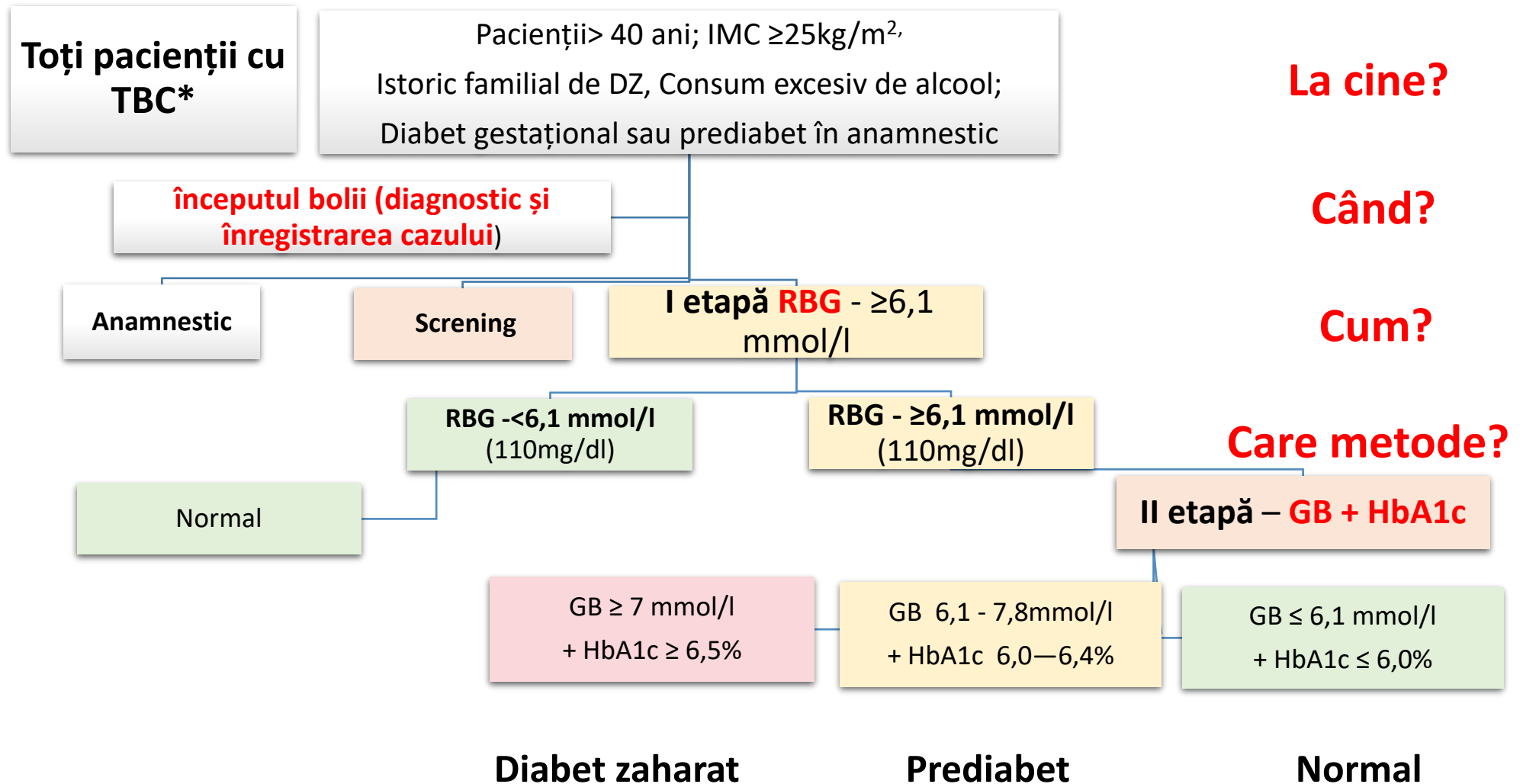
HbA1c

- Mai sensibil

TOTG

- Standard de aur

Recomandări pentru screening-ul diabetului zaharat

*WHO, International Union Against Tuberculosis and Lung Disease

Când ar fi mai bine de efectuat screening-ul?

Timpu recomandat pentru screening-ul DZ	Avantaje	Dezavantaje
La momentul diagnosticului sau înregistrării cazului	Logistic – la momentul diagnosticului Diagnosticul și tratamentul precoce al DZ – rezultate mai bune	Crește riscul rezultatelor fals- pozitive, „hiperglicemia de stres,, Hiperglicemiile tranzitorii – necesită a fi tratate pentru a ameliora rezultatele tratamentului TBC
În perioada fazei intensive de tratament (2-8 săptămâni)	”Hiperglicemia de stres ” se poate normaliza; Cu o mai mare probabilitate vom diagnostica DZ	Intervenția timpurie asupra hiperglicemiei se pierde; Pacientul aflat în ambulator mai puțină atenție va atrage DZ
La finele tratamentului	Probabilitatea diagnosticului fals de DZ = 0,	Este prea târziu de a interveni pe DZ pentru a ameliora rezultatele tratamentul TB

RECOMANDARE:

- Testarea la momentul diagnosticului
- Retestarea la finele tratamentului

Managementul persoanelor cu TBC diagnosticate cu DZ

Diabet zaharat

GB ≥ 7 mmol/l
+ HbA1c $\geq 6,5\%$

- Necesită tratament AD;
- Monitorizare cel puțin 2 săptămâni în clinica de TB;
- Dacă este posibil până la finele fazei intensive de tratament;
- Consultația endocrinologului.

Prediabet

GB 6,1 - 7,8mmol/l
+ HbA1c 6,0—6,4%

- Informarea despre riscul prediabetului;
- Recomandări de OSV.

Diabetes Complications

People with diabetes are at **higher risk** of developing periodontal disease

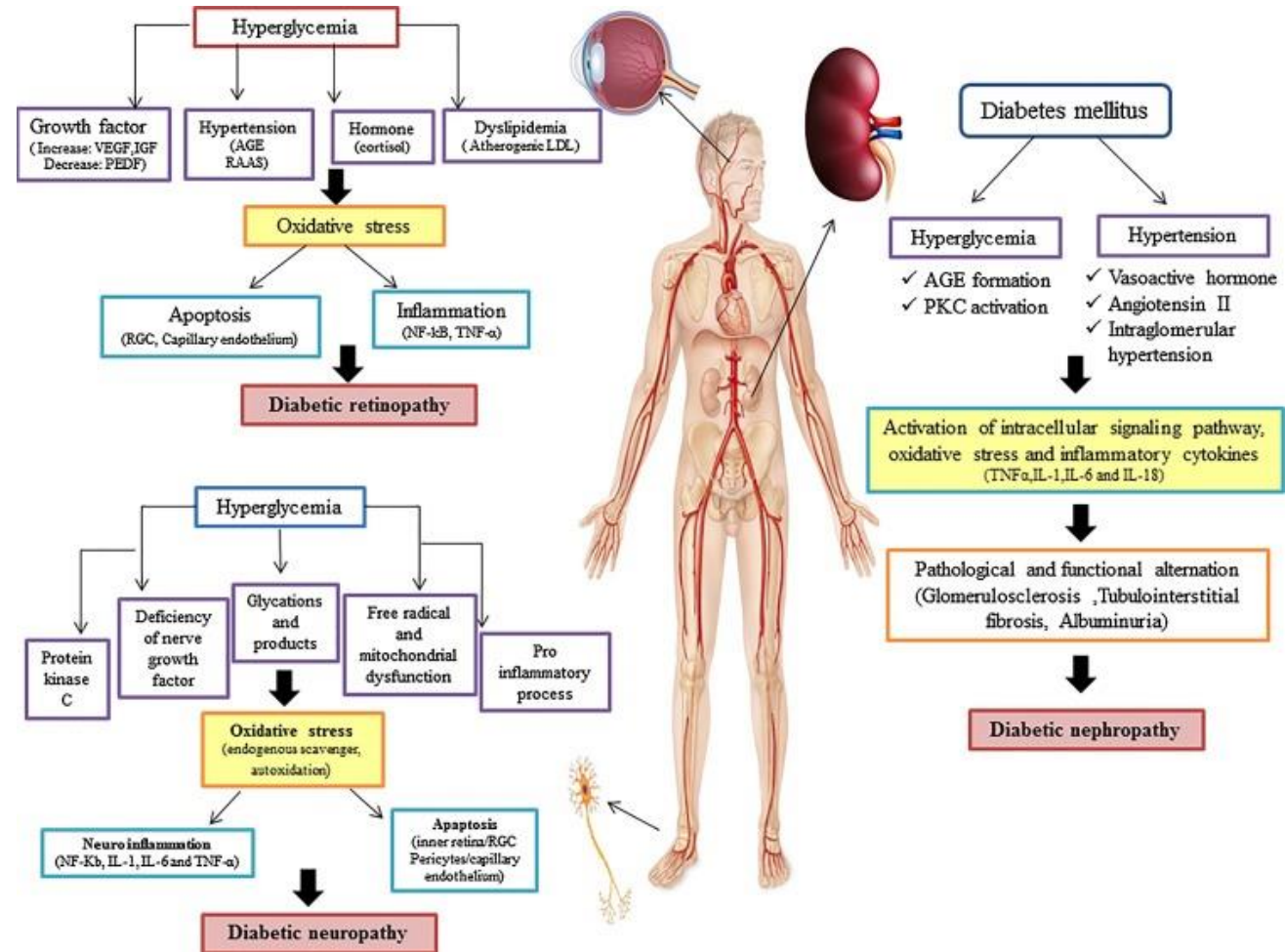
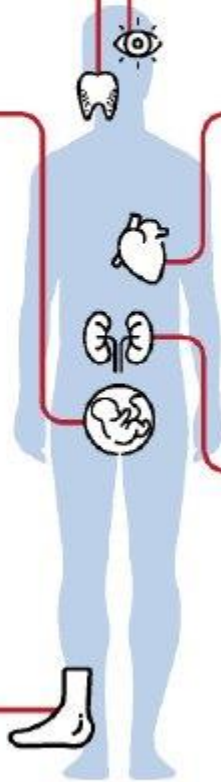
Diabetic retinopathy affects over **one-third** of all people with diabetes and is the leading cause of vision loss in working-age adults.

Pregnant woman with diabetes or at high risk for GDM should manage their glycaemia throughout their pregnancy to avoid long-term consequences for themselves and their children, and **transgenerational effects** (higher risk of obesity, diabetes, hypertension and kidney disease in the offspring)

People with diabetes are **2 to 3 times** more likely to have cardiovascular disease (CVD)

The prevalence of end-stage renal disease (ESRD) is up to **10 times higher** in people with diabetes

Every **30 seconds** a lower limb or part of a lower limb is lost to amputation somewhere in the world as a consequence of diabetes

Boala cardiovasculară aterosclerotică

Boala cardiovasculară aterosclerotică (ASCVD)

- CPI, boala cerebrovasculară, boala arterială periferică – determinată de originea aterosclerotică – **principala cauză de morbiditate și mortalitate la persoanele cu DZ** și estimează cheltuieli **\$37.3 billion/an.**

Hipertensiunea și dislipidemia – factori de risc pentru - Boala cardiovasculară aterosclerotică (ASCVD)

European Heart Journal (2020) 41, 255–323
doi:10.1093/eurheartj/ehz486

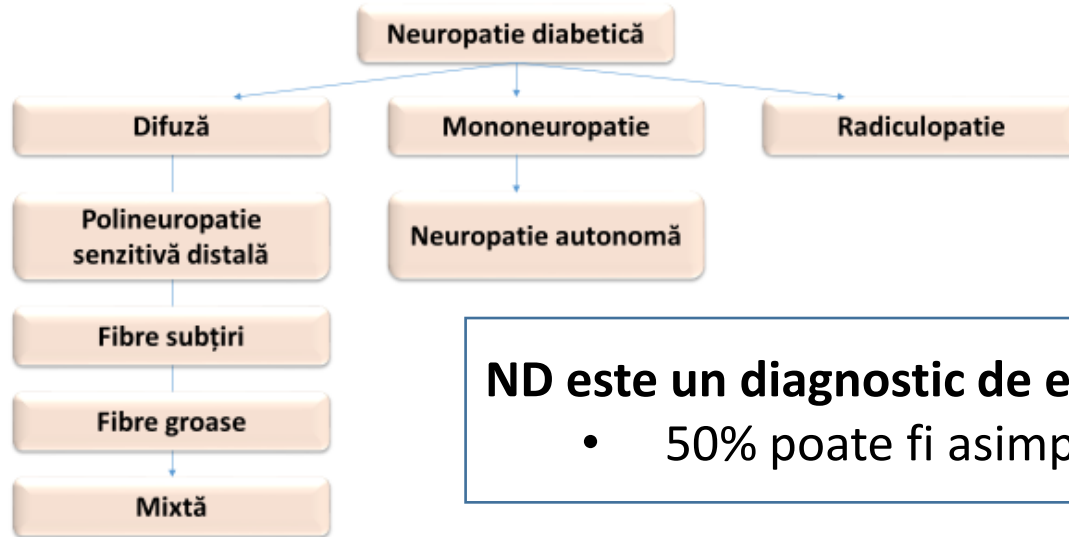
ESC GUIDELINES

2019 ESC Guidelines on diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases developed in collaboration with the EASD

The Task Force for diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for the Study of Diabetes (EASD)

Neuropatia diabetică

Una din cele mai frecvente complicații

- Afectează diferite părți ale sistemului nervos
- Prezentată de multiple manifestări clinice

ND este un diagnostic de excludere

- 50% poate fi asimptomatică

Opțiuni de tratament pentru neuropatiile simptomatice

Recunoașterea și tratamentul neuropatiei autonome – ameliorează semnele clinice, reduc sechelele ameliorează calitatea vieții

Polineuropatia senzitivă distală

Cea mai frecventă formă de ND – **75%**;

Cauza principală a ulcerațiilor, artropatiei Charcot – predictor al căderilor și fracturilor

Boala cronică renală diabetică

- **40%** din persoanele cu DZ dezvoltă **BCR**, care ulterior
- necesită dializă sau transplant.
- Risc majorat BCV.

CURRENT CHRONIC KIDNEY DISEASE (CKD) NOMENCLATURE USED BY KDIGO

CKD is defined as abnormalities of kidney structure or function, present for >3 months, with implications for health. CKD is classified based on Cause, GFR category (G1–G5), and Albuminuria category (A1–A3), abbreviated as CGA.

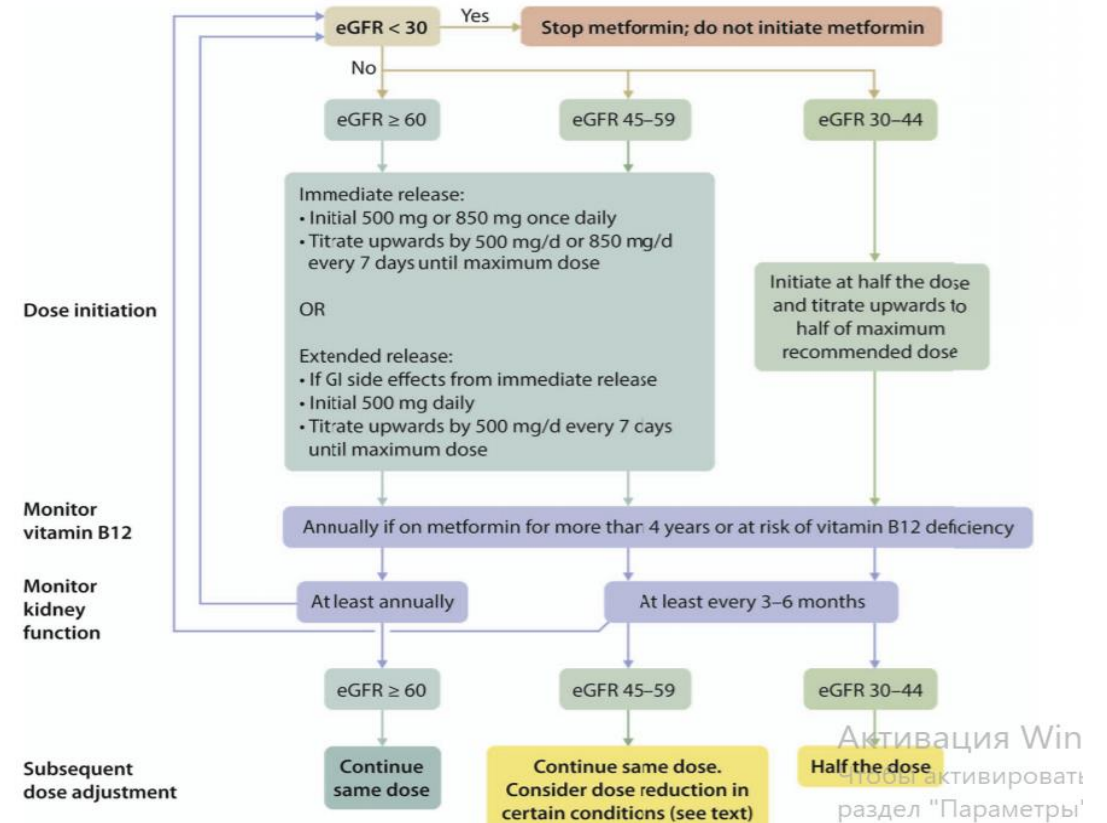
Prognosis of CKD by GFR and albuminuria category

Prognosis of CKD by GFR and albuminuria categories: KDIGO 2012				Persistent albuminuria categories		
				A1	A2	A3
GFR categories (ml/min per 1.73 m ²) Description and range	G1	Normal or high	≥90	Normal to mildly increased	Moderately increased	Severely increased
	G2	Mildly decreased	60–89	<30 mg/g <3 mg/mmol	30–300 mg/g 3–30 mg/mmol	>300 mg/g >30 mg/mmol
	G3a	Mildly to moderately decreased	45–59			
	G3b	Moderately to severely decreased	30–44			
	G4	Severely decreased	15–29			
	G5	Kidney failure	<15			

Green, low risk (if no other markers of kidney disease, no CKD); yellow, moderately increased risk; orange, high risk; red, very high risk.

KDIGO 2020 Clinical Practice Guideline for Diabetes Management in Chronic Kidney Disease

Publication of this supplement is supported by Kidney Disease: Improving Global Outcomes (KDIGO)

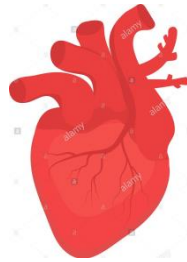
Retinopatia diabetică

- **Retinopatia diabetică (RD)** – complicație microvasculară specifică DZ1 și DZ2.
- **Prevalența corelează – durata diabetului și controlul glicemic.**
- **RD principala cauză a cecității** la persoanele adulte cu vârstă cuprinsă 20–74 ani.
- Glaucoma, cataracta, și alte patologii oculare apar **mai devreme și mai frecvent la persoanele cu DZ.**

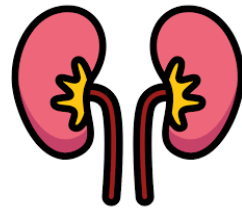
Screening-ul complicațiilor cronice

Examinarea fundului de ochi – **1 dată/an**

FCC, TA
ECG, ECHO CG
LDL-colesterol,
Doppler vaselor periferice (a carotide, m
inferioare) **1 dată/an**

Creatinina, RFG
eliminarea albuminei cu urina – **1 dată/an**

Examinarea picioarelor – **fiecare vizită**

Mesaj cheie Diabetul zaharat + Tuberculoza

- **Screening-ul DZ la persoana cu TBZ – obligator:**
  - La inițierea tratamentului antituberculos – Glicemie, HBA1c;
  - La finele tratamentului – pentru confirmarea dereglărilor metabolice persistente;
- **Odată diagnosticat – necesită intervenții de tratament imediate – consultul endocrinologului.**

**TO BE
CONTINUED**